

VIZIJA CENTRA ZA ANALIZU SPOLJNE POLITIKE (CAPE – Centre d'Analyse de la Politique Etrangère)

Osnovna odlika svake države, svakog dela sveta, svake civilizacije kao celine koja polako ali izvesno ide ka sopstvenom padu, je da je potpuno nesvesna prave slike i realnosti. U najboljem slučaju, to dovodi do samoljublja ili preteranog razmišljanja o jednom pitanju, gde se šira slika gubi iz vida; dok u najgorem slučaju, to može prouzrokovati upuštanje u opasne ksenofobije, u odbijanju drugih na rasnoj, religijskoj ili kulturološkoj osnovi. Od samog kraja Hladnog rata, jasno je da Evropa polako gubi svoj nekadašnji uticaj na međunarodnom nivou. Ono što dominira međunarodnim poslovima i vezama je upravo nadmetanje. Hladni rat imao je jednu prednost: da na neki način zamrzne određene konflikte kroz svoju strogu bipolarnu vladavinu svetom. Danas, na više nivoa, mi smo se vratili na Realpolitik 101: države se međusobno takmiče za resurse, bogatstvo i moć, sa ciljem da zaštite sopstvene nacionalne interese. Time se u većini slučajeva dolazi do takozvane situacije 'nulta suma' gde dobitak ili gubitak jedne države tačno odgovara gubicima ili dobitcima drugog (drugih) učesnika. Kada jedna država na dobitku, to podrazumeva da su druge na gubitku, bar neke od država. Naravno, savremeni svet je kompleksno mesto koje se ne može svesti na puko nasilno nadmetanje. Ipak, globalizacija ne znači da će rivalstvo između Država nestati u skorije vreme, kao i da će zajednički interesi međunarodne zajednice dovesti svet do trajnog mira. Ovakvo gledište bilo bi veoma naivno i bajkovito. Globalizacija koja se dogodila pre 1914. godine nije zaustavila Prvi svetski rat, koji predstavlja jedan od najkrvavijih pokolja u modernoj istoriji.

Biti svestan ovih činjenica već znači biti na putu ka istinskom razumevanju savremenih međunarodnih poslova i odnosa. Međutim, to nije dovoljno. Neophodno je zapitati sledeće pitanje: gde je pozicija, gde je mesto evropljanima u ovom svetu posle Hladnog rata?

Ukratko, užasavajuće je.

Kao evropljani, mi nemamo izgovor; nismo mi ti koji su nedavno dekolonizovani kao veći deo afričkih i azijskih zemalja, naprotiv, dominirali smo svetom vekovima, imali smo pristup inostranom bogatstvu, uticali smo na svet politički, intelektualno i ekonomski. Pa ipak...

Nemili preokreti koji su se dogodili u Jugoslaviji devedesetih godina dokaz su da Evropa nije u mogućnosti da zaustavi masakr i politički haos na sopstvenom pragu.

Rat u Iraku 2003. godine pokazao je da je veoma lako manipulirati evropljanima, da isti nisu sposobni da se suprotstave nekoj drugoj sili. I u ovom slučaju, isti su napravili izbor da destabilizuju strateški deo sveta u ime evropskih interesa i bezbednosti.

Izraelsko-Palestinski konflikt dokaz je da još uvek ne postoji 'Evropska velika sila'. Zaista, u ovom konfliktu koji preta da izazove situaciju na Bliskom istoku isto koliko u našem društvu, jedino Ujedinjene Američke Države sposobne su da se u ovom konfliktu pokažu kao glavni zapadni uticajni posrednik. Uprkos činjenici da je upravo Evropa imala mnogo više istorijskih veza sa Jevrejima i arapskim narodom od Amerike.

Galopirajući razvoj Kine, Indije i drugih zemalja poput Južne Koreje ili Brazila, potvrđuje činjenicu da svet napreduje bez nas.

Kada je reč o ekonomskoj situaciji u Evropskoj uniji početkom 21.veka, ona je izuzetno nezadovoljavajuća i loša. Stope rasta su izuzetno niske poslednjih dvadeset godina, države su se susrele sa masovnim stopama nezaposlenosti, visoki nivoi deficita i dugova uskraćuju prostora za manevrisanje, ali iznad svega, isti ugrožavaju Monetarnu Uniju i povećavaju rizik od bankrota.

Iz tog razloga, razumno je govoriti o dekadenciji evropskih zemalja.

Koga okriviti? Ne SAD, ni Rusiju, a ni bilo koju drugu državu. Naš odgovor je veoma jednostavan: nacionalnu elitu iz takozvane 'bebi-bum- generacije'¹. Oni su ti koji su na vlasti, počev od 1970. sve do sada. Oni su ti koji su sprečavali Uniju da postane prava evropska sila, oni koji nisu bili u mogućnosti da steknu podršku ljudi u ovom ogromnom projektu. Zbog svoje želje da zaštite sopstvene sitne interese, neretko koristeći 'patriotizam' kao slab izgovor, oni su štetili rastu Evropske Unije. Oni su ti koji su bili zadovoljni rešavanjem jedino kratkoročnih problema, umesto da se pozabave dugoročnom politikom EU sa strateškom vizijom, sa ciljem da ponudi zajedničku i solidarnu budućnost zemljama koje su tako bliske istorijski.

Način da se sačuva Evropa jeste postajanje velike sile u 21.veku, sile koja će se definisati Unijom. Pritom, moć i sila treba da je definisana preciznim objektivnim ciljem, ne treba biti meta sama po sebi: to znači obezbediti sopstveno postojanje, garanciju naše nezavisnosti i našu bezbednost kada je reč o reagovanju na pretnje i vanjske uticaje. Promocija prave evropske moći i sile odnosi se na 'odbrambeni' pristup: radi se o zaštiti načina života i naših vrednosti koje delimo. U svojoj dugoj istoriji, Evropa je formulisala ideale koji treba da se zaštite. Drugi cilj je 'ofanzivan': 21.vek biće vreme velikog geopolitičkog rivalstva; nove velike sile će se pojaviti, neke druge će oslabiti, slomiti se i pasti. U decenijama koje dolaze, biće mnogo pobednika i gubitnika. Stara evropska elita, koja se nekako uspravala tokom Les

---

¹ Bebi-bum generacija – muškarci i žene koji su rođeni u periodu od dve decenije posle završetka Drugog svetskog rata. Dogodio se nagli porast stanovništva.

Trente Glorieuses² i američke zaštite tokom Hladnog rata, pripremila nas je za budućnost u kojoj će Evropa biti ništa više od muzeja, igrališta i burdelja za turiste koji nisu iz Evrope. Evropska sila koju želimo da izazovemo staviće nas na stranu pobjednika, ne gubitnika.

CAPE je realistički, generacijski skup eksperata koji se zalaže za Evropu.

Zalagati se za Evropu ne znači biti zadovoljan njome. Među 'bebi-bum- generacijom koja nas je predvodila, mnogo njih je opsednuto Evropom, mnogo njih se isto tako okreće bilo kakvom šansom na koju naidju. De Gaulle ih je s pravom kritikovao. Borba se ne dešava između 'Evroskeptika' i analitičara/političara koji se zalažu za Evropu. Takav pristup je veoma naivan: pojedini političari i mislioci koji su se navodno zalagali za Evropu i to na pogresan način, smatrali su se moralno jako velikima, a pritom su na više načina bili upravo oni koji su uništili korisnu i snažnu Uniju na međunarodnoj sceni. Prava opozicija je između onih koji podržavaju Evropu kao silu i onih koji se bave jedino sopstvenom etničkom pripadnosti, sopstvenom kulturom, državom čak i svojom ograničenom regionalnom teritorijom. Stoga, ni na jedan način nije neophodno razaznati da li takva evropska moć treba biti 'federalna' ili 'konfederalna': najvažnije je da se istinska moć Evrope otkrije u ovom veku! Cilj CAPE-a je da promovise ideje koje će doprineti takvom rezultatu.

CAPF se vodi realističkom pristupu u međunarodnim odnosima. To znači da svet posmatramo onakvim kakav jeste, ne onakvim kakvim bismo mi želeli da bude. Živimo u svetu gde vlada žestoka međunarodna borba i gde postoji mnogo rizika kojima se treba baviti u ovom veku. Mi, kao evropljani, moramo da prihvatimo situaciju kakva jeste, odbranimo se od takvih opasnosti i uradimo sve što je u našoj mogućnosti da pobedimo u ovoj međunarodnoj borbi. Zato, CAPE neće ograničiti svoje analize na evropske odnose i poslove. U cilju da postanemo istinska evropska sila, moramo razumeti svet.

Poslednje, ali ne manje važno, mi smo generacijski skup eksperata. CAPE ne odbija nikoga. Biti mlad i strastven u tome da se pomogne Evropi da postane velika sila je stanje uma izvan svega ostalog. Ovaj skup eksperata stvoren je od onih koji direktno snose posledice pogrešnih političkih, ekonomskih i diplomatskih odluka koje su donele starije generacije kojima je nedostajalo političke vizije i koji su bili vodjeni isključivo svojim sitnim interesima. Ova nova generacija, rođena sredinom sedamdesetih i kasnije, nalazi se na gubitničkoj strani istorije bez prilike da se pita o tome, zbog loših izbora drugih, koji su često i dalje na vlasti u

---

² Les Trente Glorieuses (na francuskom doslovno 'Slavnih trideset') je izraz koji se koristi za period francuske istorije koji je okvirno trajao od 1945-1973.godine, a kojeg je karakterisao izuzetno visoki i kontinuirani rast ekonomije.

različitim evropskim zemljama. Danas, bebi bum elitna generacija koja je uživala u beneficijama svoje dominantne pozicije u politici, ekonomiji i analizi, ne stoji i ne ispašta zbog svojih loših odluka. Jedino se ističe kada je reč o konzervatizmu i pesimizmu. Prema njima, evropska sila je samo puka fantazija. Za CAPE, evropska sila je ideal koji treba braniti, budući da je to jedini način da sprečimo da Evropa postane ništa više od muzeja.

Mnoge evropske zemlje ispaštale su zbog posledica krize u 2008. godini. Sumnja u sebe, ksenofobični strahovi i nesposobnost da se stvore i imaju zajednički ciljevi prete ne samo EU, već ugrožavaju i mir i napredak svake evropske nacije. Za sve nas koji smo građani Evrope, postoje samo dva izbora: možemo prihvatiti naš istorijski pad u mešavini teorija zavere i ogorčenosti. To može dovesti do anti-amerikanizacije, ne baš pametan način da se razume svet, a može dovesti i do mržnje entničkih/religijskih manjina, što dalje vodi do tenzija, čak i građanskih ratova. Drugi izbor je da branimo naše političke ideale i držimo se intelektualnog stava tvrdeći da nismo završili ono što smo počeli, da ćemo se probuditi opet kao evropljani koji se drže vrednosti samopoštovanja, samopouzdanja, humanizma kao i želje da ostavimo pozitivan uticaj na ovaj svet. CAPE podržava i brani drugi izbor.